

ПІДПРИЄМНИЦТВО НА РИНКУ ХАРЧОВИХ ПРОДУКТІВ: МЕТОДИ І КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Мацук В.М., Гуйдаш Х.А., Лійко В.Ю.

Національний університет «Львівська політехніка», м. Львів

Процес оцінювання діяльності підприємств харчової промисловості можна розділити на декілька етапів, протягом яких відбувається формування переліку показників, які необхідні для оцінювання діяльності підприємства. Розрахунок значень цих показників не завжди дає змогу відповісти на питання чи доцільним є прийняти те чи інше управлінське рішення, бо чимало з них не мають нормативних значень, тому спрямовані на максимізацію або мінімізацію. Результати аналізу можна вважати сприятливими або несприятливими тільки за умови дослідження значень цих показників у динаміці. Проте для більш повного дослідження необхідним є проведення також перспективного аналізу та врахування хаотичності розподілу динамічних рядів даних значень обраних індикаторів.

Прив'язувати дослідження стану підприємства до готових систем показників не варто, оскільки вони є результатом абстрагування та узагальнення і можуть не відповідати вимогам певних нестандартних процесів, що мають місце на багатьох підприємствах. Більше того, звичну систему показників варто також доповнити новими показниками, які дають змогу врахування деякі особливості діяльності досліджуваного підприємства. До таких показників, можуть бути відгуки клієнтів, відвідуваність інтернет-сторінок підприємства, активність в соціальних мережах, зміна структури споживачів тощо. Всі ці індикатори не включаються у стандартні системи оцінювання підприємств, проте мають бути враховані, оскільки дають більш повну інформацію про те, які управлінські рішення має прийняти керівництво на тому чи іншому етапі розвитку підприємства.

Найбільш вагомим є етап аналізу показників, оскільки він включає глибокий ретроспективний аналіз діяльності підприємства та визначення того, наскільки поточні результати корелюють із минулими. Це дає більш повну інформацію про рівень врахування отриманого досвіду, вплив репутації підприємства тощо. Крім цього, це дає змогу відповісти на питання про загальний рівень його стабільності. При проведенні такого дослідження можна скористатись моделями ARCH і GARCH, які дають змогу провести глибокий ретроспективний аналіз динаміки дисперсії. Крім цього, критеріями для перевірки внутрішніх і зовнішніх процесів можуть виступати статистичні критерії «2», «3» та «6 сигма», на основі яких можливим є сказати чи відхилення динаміки досліджуваного показника є загрозливими і такими що можуть деструктивно вплинути на стан підприємства. Варто зауважити, що на основі пропонованих моделей варто зробити однозначний висновок, який передбачає виокремлення єдиного критерію, що дає відповідь на питання – чи підприємство є стабільним у відповідності до обраних для аналізу показників.